

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Ontheffing Wet natuurbescherming

art. 3.1, lid 1, Wnb

art. 3.5, lid 1, Wnb

Voor de bouw en exploitatie van 2 windmolens

Zaaknummer: 2018-201252

Kenmerk: 2018/63085 d.d. 20 september 2018

Verzonden: 24 september 2018

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit.....	3
1.1	Afschriften	5
1.2	Rechtsbescherming	5
1.3	Inwerkingtreding.....	5
2	Voorschriften	6
2.1	Algemene voorschriften	6
2.1	Specifieke (soort)voorschriften	7
2.2	Overige voorschriften	7
3	Procedure.....	9
3.1	Aanvraag.....	9
3.2	Bevoegd gezag	9
3.3	Vorbereidingsprocedure.....	9
4	Overwegingen	10
4.1	Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	10
4.2	Omschrijving aanvraag	10
4.3	43 Vogelrichtlijnsoorten en de gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>), de laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>) en de ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusi</i>)	11
4.3.1	Andere bevredigende oplossing	11
4.3.2	Belang	12
4.3.3	Staat van instandhouding	13
4.4	Conclusie	15
4.4.1	43 Vogelrichtlijnsoorten - art. 3.1, lid 1, Wnb	15
4.4.2	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>), de laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>) en de ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusi</i>) - art. 3.5, lid 1, Wnb	15
4.4.3	Ten overvloede	15
4.4.4	Zorgplicht	15

1 Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 26 februari 2018, aangevuld op 10 september 2018, een aanvraag om ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3 en 3.8 Wet natuurbescherming (Wnb) Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van Burgerwindpark Heibloem B.V.. De aanvraag betreft het bouw en het in werking hebben van een 2 windturbines (in het verlengde van de 5 reeds bestaande windmolens) in het leefgebied van diverse vogel- en vleermuissoorten. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2018-201252.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan Burgerwindpark Heibloem B.V. ontheffing te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend in het kader van de bouw en het in werking hebben van 2 windturbines;
2. dat ontheffing wordt verleend ten aanzien van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk doden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*) artikel 3.5, lid 1, Wnb.
 - het opzettelijk doden van exemplaren van de in onderstaande tabel genoemde 43 Vogelrichtlijnsoorten, artikel 3.1, lid 1, Wnb:

boerenzwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	holenduif (<i>Columba oenas</i>)	kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)	stormmeeuw (<i>Larus canus</i>)
boompieper (<i>Anthus trivialis</i>)	houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	meekoet (<i>Fulica atra</i>)	tijftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)
fitis (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	houtsnip (<i>Scolopax rusticola</i>)	merel (<i>Turdus merula</i>)	veldleeuwrik (<i>Alauda arvensis</i>)
geelgors (<i>Emberiza citrinella</i>)	huiszwaluw (<i>Delichon urbicum</i>)	oeverzwaluw (<i>Riparia riparia</i>)	vink (<i>Fringilla coelebs</i>)
gele kwikstaart (<i>Motacilla flava</i>)	keep (<i>Fringilla montifringilla</i>)	pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)
gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	putter (<i>Carduelis carduelis</i>)	watersnip (<i>Gallinago gallinago</i>)
goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)	kleine karekiet (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)	rietgors (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)
graspieper (<i>Anthus pratensis</i>)	kneu (<i>Linaria cannabina</i>)	ringmus (<i>Passer montanus</i>)	witte kwikstaart (<i>Motacilla alba</i>)
grauwe gans (<i>Anser anser</i>)	kokmeeuw (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	roodborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)
groenling (<i>Chloris chloris</i>)	koolmees (<i>Parus major</i>)	sijs (<i>Spinus spinus</i>)	zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)
heggemus (<i>Prunella modularis</i>)	koperwiek (<i>Turdus iliacus</i>)	spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	

3. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;

4. dat de ontheffing wordt verleend voor de periode september 2018 tot 1 september 2058;
5. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 26 februari 2018, aangevuld op 10 september 2018, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen
Toezicht en Handhaving (VTH)

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Burgerwindpark Heibloem B.V.
Pannenweg 208-A
6031 RK te Nederweert

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- Gemeente Leudal
Postbus 3008
6093 ZG Heythuysen

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts ten aanzien van de onder hoofdstuk 1 genoemde verbodsbepalingen en soorten verleend voor de plaatsing en het in werking hebben van 2 windturbines (in het verlengde van de 5 reeds bestaande windmolens);
2. De rotordiameter mag maximaal 150 meter zijn en de ashoogte mag maximaal 140 meter zijn.
3. De ruimte tussen de windmolens mag ca. 700 meter groot zijn.
4. De ontheffing ziet niet op de ontmanteling van de turbines.
5. De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
6. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het projectgebied aan de Vennendijk, gelegen in de gemeente Nederweert, één en ander zoals is weergegeven op figuur 1 van de bij de aanvraag gevoegde Natuurtoets Windpark Heibloem 2018.
7. Tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage worden gegeven.
8. De ontheffinghouder stelt ten minste tien werkdagen voorafgaande aan de aanvang van het project het bevoegd gezag op de hoogte van de datum waarop werkzaamheden worden gestart. Deze melding kunt u per post versturen naar postbus 5700, 6202 MA Maastricht of via de Berichtenbox voor bedrijven, onder vermelding van zaaknummer 2018-200723.
9. Het aantal aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen dient jaarlijks te worden gemonitord. De ontheffinghouder dient monitoring van de door de windturbines veroorzaakte slachtoffers uit te voeren na ingebruikname van de eerste windturbine en op basis van een door GS goed te keuren monitoringsplan. Een voorstel voor dit monitoringsplan dient binnen uiterlijk drie maanden voor het operationeel worden van de windturbines te worden ingediend bij GS via de Berichtenbox voor bedrijven: <https://mijn.overheid.nl/berichtenbox/inbox/>.
10. Bij het opstellen van dit plan dient in ieder geval rekening gehouden te worden met de specificatie, de onderbouwing van de zoekintensiteit en de periode waarin monitoring plaatsvindt naar slachtoffers onder vogels en vleermuizen. In de monitoringsrapportage dient in ieder geval vermeld te worden:
 - Verwacht aantal slachtoffers per soort onder vogels, zoals aangegeven in de aanvraag;
 - Geteld aantal slachtoffers per soort onder vogels;
 - Een beoordeling van het aantal daadwerkelijk aangetroffen slachtoffers onder vogels en vleermuizen afgezet tegen het aantal verwachte slachtoffers onder vogels en vleermuizen en de verhouding van de daadwerkelijk aangetroffen vogelslachtoffers ten opzichte van de 1% ORNIS mortaliteitsnorm.
 - Eventueel voorgestelde aanvullende maatregelen om slachtoffers te beperken.

11. Jaarlijks voor 1 maart van het jaar, volgend op het jaar waarop de rapportage betrekking heeft, dient een rapportage van deze monitoring ter beoordeling aan GS te worden overlegd. Deze kan via de Berichtenbox voor bedrijven: <https://mijn.overheid.nl/berichtenbox/inbox/> worden verzonden. Naar aanleiding van de monitoring kunnen GS besluiten aanvullende voorschriften op te nemen in de ontheffing of voorschriften aan te passen dan wel in te trekken.
12. De ontheffinghouder kan nadat tenminste drie jaren na ingebruikname van de windturbines is gemonitord en indien de monitoringsresultaten niet in negatieve zin afwijken van de verwachte aantal slachtoffers onder vogels en vleermuizen, een verzoek bij GS indienen tot intrekking van de verplichting tot monitoring. GS behouden gedurende de ontheffingsperiode de mogelijkheid om opnieuw een monitoringsverplichting op te leggen indien zij dit noodzakelijk achten.

2.1 Specifieke (soort)voorschriften

13. Bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode van vogels (circa 15 februari - 15 augustus), tenzij voorafgaand aan deze periode wordt aangevangen met de werkzaamheden en deze op de specifieke werklocatie zonder onderbreking worden voortgezet, danwel op aanwijzing van een deskundige andere maatregelen worden getroffen om het broeden van vogels te voorkomen.
14. Bij aanwezigheid van een broedgeval van een vogel binnen de verstorende invloedssfeer van de bouwwerkzaamheden worden de activiteiten onmiddellijk gestaakt en neemt de ontheffinghouder contact op met de provincie Limburg, cluster Vergunningen, via telefoonnummer 043 - 389 76 49.
15. Bouwputten met steile wanden worden met stevige rasters ontoegankelijk gemaakt voor de das (*Melis melis*).

2.2 Overige voorschriften

16. Overdracht van deze ontheffing aan een rechtsopvolger wordt aan de provincie Limburg gemeld via postbus 5700, 6202 MA Maastricht of via de Berichtenbox voor bedrijven, onder vermelding van zaaknummer 2018-200723.
17. De werkzaamheden, conform bovengenoemde voorschriften, worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Onder een deskundige wordt verstaan:
 - a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau;
 - b. of een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
 - c. of een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - d. of een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau;

- e. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij een Nederlandse beschermingsorganisatie;
- f. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 26 februari 2018, aangevuld op 10 september 2018, heeft Burgerwindpark Heibloem B.V. een aanvraag om ontheffing ingediend voor de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het opzettelijk doden van exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde 43 Vogelrichtlijnsoorten, artikel 3.1, lid 1, Wnb;
- het opzettelijk doden van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*).

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming;
- Natuurtoets windpark Heibloem 2018;
- Effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden door windpark Egchelse Heide;
- Bijlage 3 Aeriusberekening;
- Situatietekeningen windmolens;
- Ruimtelijke onderbouwing Windturbine Zuidenwind te Neer

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb. Op een aanvraag om ontheffing wordt op grond van artikel 5.1, lid 1, Wnb in beginsel binnen dertien weken na de datum van ontvangst beslist. Ingevolge artikel 5.1, lid 2, Wnb is de beslistermijn met zeven weken verlengd.

Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten ('andere soorten'). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor [Vogelrichtlijnsoorten (§ 3.1) en/of Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2) en/of 'andere soorten' (§ 3.3)].

4.1 Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Op 26 februari 2018, hebben wij ontvangen van Burgerwindpark Heibloem B.V. een aanvraag om ontheffing van het in artikel 3.1, lid 1, Wnb opgenomen verbod om exemplaren van de in hoofdstuk 1 genoemde 43 Vogelrichtlijnsoorten en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*) opzettelijk te doden. De ontheffingsaanvraag is ingediend ten behoeve van de bouw en het in werking hebben van twee turbines aan de Boerderijweg/Staldijk ongenummerd te Heibloem, in de gemeente Peel en Maas, voor de periode 1 oktober 2018 tot 1 juli 2058.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.3, lid 4, Wnb en 3.8, lid 5, Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.3.

4.2 Omschrijving aanvraag

Op een perceel tussen de Boerderijweg, Staldijk en de Kanaaldijk/Snepheiderbeek is initiatiefnemer Zuidenwind voornemens twee windturbines te plaatsen. Het plangebied wordt nu gebruikt voor de teelt van graszoden en wordt omzoomd door bomenrijen; laanbeplanting is aanwezig langs de Boerderijweg in het zuiden, de Staldijk in het oosten en de Kanaaldijk in het noorden. Een bedrijfswoning met stallen is aanwezig ten zuidoosten van het plangebied. Het plangebied ligt aan de noordzijde van een bosgordel, in agrarisch gebied (heideontginningslandschap) tussen Panningen en Heibloem. Tussen de Kanaaldijk/Snepheiderbeek en de Boerderijweg is in 2012 een opstelling van vier windturbines in gebruik genomen; in 2015 is daar een vijfde windturbine aan toegevoegd. De vijfde turbine is gerealiseerd tussen de tweede en derde molen in het al bestaande windpark. De nu geplande twee windturbines liggen in het verlengde van de al vijf geplaatste windturbines.

Figuur 1 ligging projectgebied

De voorgenomen ontwikkeling betreft de plaatsing van twee grote windturbines in aanvulling op de al aanwezige vijf turbines. Naar verwachting worden turbines met de volgende technische specificaties geplaatst:

- Ashoogte van de gondel: 129 meter.
- Wieklengte: 70 meter (doorsnede 142 meter).
- Het ruimtebeslag op de grond van de turbine is beperkt, de voet betreft een oppervlakte van enkele tientallen m² en een spanningskabel dient te worden ingegraven.

4.3 43 Vogelrichtlijnsoorten en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*)

4.3.1 Andere bevredigende oplossing

De Europese Richtlijn hernieuwbare energie (richtlijn 2009/28/EG) verplicht Nederland om in 2020 14 procent van het totale bruto eindverbruik aan energie afkomstig te laten zijn uit hernieuwbare bronnen, oftewel duurzame energie. Deze Europese verplichting is de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking en de toepassing van windenergie (zie hierna onder 4.3.2). Voor windenergie bestaan weliswaar alternatieven zoals zonne-energie en biomassa, maar om de bindende doelstellingen uit de Richtlijn hernieuwbare energie te behalen is de opschaling van al deze energievormen nodig. Windenergie heeft bovendien diverse voordelen, zoals een relatief gering ruimtebeslag, een multifunctioneel gebruik van de ruimte en een gunstige kostprijs. Het Rijk en de provincies hebben een akkoord gesloten over het realiseren van 6000 MW operationeel vermogen uit wind in het jaar 2020 en de uitwerking vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op land (2014). De structuurvisie wijst op basis van landschappelijke en natuurlijke kenmerken gebieden aan die hiervoor kansrijk zijn. De taakstelling voor de provincie Limburg is in totaal 95,5 MW.

In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is op zorgvuldige wijze een aantal voorkeursgebieden voor de concentratie van windparken (alsook uitsluitingsgebieden) aangewezen. De voorkeursgebieden betreffen onder andere de grootschalige landschappen in de jonge Peelontginningen van Midden- en Noord-Limburg, waaronder Burgerwindpark Heibloem B.V.. Bij de keuze van de exacte locatie voor windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. hebben verschillende aspecten een rol gespeeld: landschap, geluid, defensieradar, archeologie, bodem, slagschaduw, ecologie, hoogspanningslijnen, buisleidingen en veiligheid. Een aanvankelijke variant is vanwege mogelijke verstoring van de defensieradar afgefallen.

Het aantal aanvaringsslachtoffers per turbine onder vogels ligt met vijftien ruim onder het Nederlandse gemiddelde van twintig slachtoffers. Het projectgebied is op basis van een groot aantal aspecten, waaronder ecologische, een geschikte locatie. In de planning van de werkzaamheden dient evenwel rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde (vogel)soorten. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren danwel voorafgaande aan het broedseizoen te beginnen en ononderbroken door te werken, is verstoring van vogels in de meest kwetsbare periode uitgesloten. Voor de handeling, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van de volgende belangen:

Volksgezondheid of de openbare veiligheid

Het onderhavige windpark zal bijdragen aan een groter aanbod van duurzaam opgewekte energie en daarmee aan het terugbrengen van de klimaatverandering. Door klimaatverandering kan de openbare veiligheid en volksgezondheid in gevaar komen. Hierbij kan worden gedacht aan zeespiegelstijging met risico op overstroming, langere droogteperiodes, bedreiging van de zoetwatervoorziening, verandering van aanwezigheid infectieziekten, en het voorkomen van extreme hitte en koude. Door minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen kan de klimaatverandering worden beperkt en vertraagd.

Verder wordt een belangrijk deel van de huidige elektriciteitsvoorziening geleverd door centrales die voor hun productie afhankelijk zijn van koeling door middel van koelwater uit de grote rivieren. Verwacht wordt dat ten gevolge van klimaatverandering de beschikbaarheid van koelwater en daarmee de elektriciteitsproductie in bepaalde perioden sterk zal afnemen. De oorzaken hiervan zijn gelegen in hogere watertemperaturen waardoor minder koelwater mag worden geloosd, specifiek gedurende hittegolven.

Door inzet van hernieuwbare energie kan voorts de luchtkwaliteit verbeteren, omdat bij de productie van elektriciteit geen emissies vrijkomen welke schadelijk zijn voor de volksgezondheid en welke bijdragen aan klimaatverandering.

Naast de bijdrage aan het beperken van klimaatverandering en het verbeteren van de luchtkwaliteit, is het belang van hernieuwbare energie, specifiek windenergie, gelegen in het verminderen van de afhankelijkheid van brandstoffen uit politiek instabiele regio's.

Deze openbare veiligheids- en gezondheidsbelangen, die in paragraaf 3.1 Wnb (Vogelrichtlijnsoorten) worden bedoeld, wegen in dit geval zwaarder dan het ecologisch belang (dat is gediend met het voorkomen van aanvaringsslachtoffers onder exemplaren van de 43 betrokken Vogelrichtlijnsoorten).

Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang
Klimaatverandering kan eveneens leiden tot belangrijke economische schade: vermindering van de beroepsscheepvaart, verandering van productieomstandigheden, verzilting ten gevolge van een hogere zeespiegel en bedreiging van de energievoorziening. De bijdrage van windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. aan het beperken van deze schade is van groot openbaar belang.

Door de overheid is namelijk de ambitie vastgelegd om in het jaar 2020 20 procent van de jaarlijkse energiebehoefte te verkrijgen uit hernieuwbare energiebronnen. Dit volgt mede uit de (bindende) Richtlijn hernieuwbare energie. Ten aanzien van de betreffende bronnen valt te denken aan windenergie (windturbines), zonne-energie (zonnepanelen), biomassa (vergisting), bodem (aardwarmte) en water(kracht). Deze voorgenomen duurzame ontwikkeling en doelstelling zal de komende jaren (groten)deels worden toegeschreven aan windenergie, aangezien dit in Nederland een doelmatige wijze is om hernieuwbare energie te produceren (zie onder 4.3.1).

Bovendien gelden de overwegingen die hierboven met betrekking tot volksgezondheid en openbare veiligheid zijn beschreven ook voor de gewone dwergvleermuis. Deze openbare belangen, die in paragraaf 3.2 Wnb (Habitatrichtlijnsoorten) worden bedoeld, wegen in dit geval zwaarder dan het ecologisch belang (het voorkomen van aanvaringssslachtoffers onder exemplaren van de gewone dwergvleermuis).

4.3.3 Staat van instandhouding

43 Vogelrichtlijnsoorten

In het projectgebied komen verschillende vogelsoorten voor. Voor de gebruiksfase van het windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. worden maximaal 75 vogelslachtoffers per jaar voorzien. Op basis van de aanwezigheid van vogelsoorten in het projectgebied, het gebiedsgebruik door deze soorten en beschikbare kennis over aanvaringskansen van verschillende soortgroepen, is een inschatting gemaakt van de soorten die naar verwachting relatief vaak of juist minder vaak slachtoffer worden in windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. De meerderheid van de soorten waarvan jaarlijks één of meer aanvaringssslachtoffers in windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. worden voorzien, betreft soorten die hoofdzakelijk tijdens de seizoenstrek slachtoffer kunnen worden.

Vogels op seizoenstrek hebben geen duidelijke binding met het projectgebied. Andere 'slachtoffersoorten', zoals de wilde eend, kokmeeuw, stormmeeuw en kievit, hebben daarentegen wel een duidelijke binding met het projectgebied. De soorten waarvan exemplaren relatief vaker in aanvaring komen met een windturbine in windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. zijn naar verwachting de roodborst (*Erithacus rubecula*) en kievit (*Vanellus vanellus*) met drie tot tien aanvaringen per jaar, en de wilde eend (*Anas platyrhynchos*), kokmeeuw (*Chroicocephalus ridibundus*), stormmeeuw (*Larus canus*), koperwiek (*Turdus iliacus*), kramsvogel (*Turdus pilaris*), merel (*Turdus merula*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), vink (*Fringilla coelebs*) en zanglijster (*Turdus philomelos*) met twee tot vijf dodelijke slachtoffers per jaar. Van de overige 32 Vogelrichtlijnsoorten worden naar verwachting hooguit één tot twee exemplaren per jaar dodelijk getroffen.

De additionele jaarlijkse sterfte is getoetst aan de 1%-mortaliteitsnorm (ORNIS-criterium) welke gehanteerd wordt om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op het relevante populatieniveau. Voor alle (doortrekkende en lokaal verblijvende) vogelsoorten blijft de additionele sterfte ruim beneden de 1%-mortaliteitsnorm. De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden dan ook niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de 43 betrokken Vogelrichtlijnsoorten.

Gewone dwergvleermuis

Onder exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) zullen in windpark Burgerwindpark Heibloem B.V.. naar verwachting tien dodelijke slachtoffers per jaar vallen. De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De landelijke staat van instandhouding wordt als gunstig beschouwd. De omvang van de Nederlandse populatie wordt geschat op minimaal 300.000 dieren. Om inzicht te krijgen in het effect op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis, is de omvang van de (lokale) populatie in een straal van 30 kilometer rond het projectgebied in kaart gebracht. Deze betreft circa 25.000 exemplaren. De additionele jaarlijkse sterfte blijft met tien slachtoffers ruim beneden de 1%-mortaliteitsnorm (ORNIS-criterium). Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de Habitatrichtlijnsoort in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Laatvlieger en Rosse dwergvleermuis

Onder deze twee soorten is het aantal verwachte slachtoffers zeer klein omdat deze soorten in zeer kleine aantallen zijn waargenomen tijdens de vleermuisonderzoeken. Van Gewone dwergvleermuis werden 263 waarnemingen gedaan tijdens het onderzoek in 2015, Ruige dwergvleermuis werd 14 keer waargenomen, Laatvlieger 11 keer. De kans dat deze soorten in aanvaring komen met de twee nieuw te plaatsen windturbine is op grond daarvan zeer klein, naar verwachting minder dan 1 per turbine per jaar. Aangezien er 2 winmolens worden geplaatst is er toch voor gekozen om een ontheffing aan te vragen.

SVI Rosse vleermuis

Staat van instandhouding Rosse vleermuis: In 1993 werd de populatie in Nederland op 6000-8000 dieren geschat. De soort lijkt af te nemen maar cijfers ontbreken. De soort staat op de Rode Lijst als kwetsbaar (www.BIJ12.nl).

SVI Laatvlieger

Staat van instandhouding Laatvlieger: Onbekend. De soort staat op de Rode lijst als kwetsbaar.

Trend

Halverwege de vorige eeuw zijn in Nederland veel vleermuizen achteruitgegaan onder meer door verstoring en het verdwijnen van verblijfplaatsen, het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en houtverduurzamingsmiddelen op kerkzolders. Sindsdien zijn veel maatregelen genomen om de achteruitgang te stoppen. Acht soorten zijn onderzocht (Rosse vleermuis en Laatvlieger niet) en deze laten een sterke toename in aantallen zien sinds 1986 (www.clo.nl).

Op waarneming.nl laat Rosse vleermuis landelijk een stijging zien vanaf 2005 met een piek aan waarnemingen in 2014, daarna daalt het aantal waarnemingen licht. In Limburg valt de top van de waarnemingen (175) juist in 2005 en is daarna een schommelend aantal waarnemingen te zien (ruim 125 in 2017) met een dieptepunt in 2009.

Het aantal waarnemingen van Laatvlieger laat landelijk een stijging zien vanaf 2005 in het aantal waarnemingen sinds 2005. In Limburg valt ook de top aan waarnemingen in 2005 (500), is er een daling te zien tot 2009 waarna het aantal waarnemingen weer stijgt (circa 320 in 2017). Het gaat bij beide soorten voornamelijk om zomerwaarnemingen. In hoeverre van een waarnemingseffect sprake is, is niet onderzocht. Afgaande op de gegevens uit de verschillende bronnen moet geconcludeerd worden dat veel onduidelijk is ten aanzien van de staat van instandhouding en de trends. Gezien het lage aantal waarnemingen in de omgeving van het plangebied kan met zekerheid gesteld worden dat

hier van beide soorten geen grote populaties aanwezig zijn. Bij een dusdanig geringe sterfte (circa 1 per jaar van iedere soort voor de 2 windmolens) is het zeer aannemelijk dat er geen effect is op de lokale staat van instandhouding of op de levensvatbaarheid van de populaties door deze voorgenomen ontwikkeling.

4.4 Conclusie

4.4.1 43 Vogelrichtlijnsoorten - art. 3.1, lid 1, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Vogelrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de 43 in hoofdstuk 1 genoemde soorten voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepaling als opgenomen in artikel 3.1, lid 1, Wnb.

4.4.2 Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*) - art. 3.5, lid 1, Wnb

Voorts biedt het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten ten aanzien van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusi*) voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepaling als opgenomen in artikel 3.5, lid 1, Wnb.

4.4.3 Ten overvloede

Het is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 Wnb en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

4.4.4 Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen. Dat houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.